ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީއަށް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2025/HC-B12/44
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: ހުސައިން ވިސާމް/ ޖެނިތު، ތ.ގަން-ދޫނިދި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޗެކް އަދުލު (ބަންދުން ދޫކޮށްލުން)

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަފީޤު
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްޒާ
ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޢަމީލް މޫސާ

ނިމުނު ތާރީޚް: 19 ރަޖަބު 1447
08 ޖަނަވަރީ 2026

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 14 ރަޖަބު 1447 / 24 ޑިސެންބަރު 2025

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:**
- **ނަންބަރު:** 659-CA/129/2025
- **ނިންމި ތަން:** ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުން ދޫކޮށްލުން)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 22 ޖަނަވަރީ 2023
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 30 ޖަނަވަރީ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޙާޟިރު ވަކީލު:

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްމާސް މުބާރިކް

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނައުޝާދު

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

މުސައިން ވިސާމް/ ޖެނިއުސް، ތ.ގަން-ޓުރީގެ

ޙާޟިރު ވަކީލު:

ޖައުފަރު ރަޝީދު/ ދަފްތަރު ނަންބަރު ރސ 7499

ޖިނާއީ - ކޯޓު އަމުރު - ކޯޓު އަމުރު ނެރުމުގައި ފަރީޤާދު ދ. ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 "ކޯޓު އަމުރު" އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުމުން ބެލެވުނު ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކީ، ލ.ގަން-ތުނޑި، ޖިނިޔާ/ ހުސައިން ވިސާމް[1] އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ހުސައިން ވިސާމް ލ. ގަމުގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް، ގެންގުޅެ، އެތަކެތި ވިއްކާ ވިޔަފާރިކުރާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ކޯޓު އަމުރެއްގެ[2] ދަށުން 13 ނޮވެންބަރު 2025 ގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ.

3. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކުށުގެ ބާވަތާއި ކުޑަބޮޑު މިނަން ބަލާއިރު، މަސްތުވާތަކެތި ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ކުށަކީ އެކުށުގެ ޖާގައި ބާވަތުން މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން މަތީ މަދުވެގެން ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ އެކަމާ ތަޙްޤީޤުތަކުން އެނގެން އޮތުމުން ހުސައިން ވިސާމްގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްޓަކައި މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ބޭރު ކުށެއްކަމަށް ވާތީ، މިނާގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމުން މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ހުސައިން ވިސާމް 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އެދި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން،[3] ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް

---

1 އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A311189

2 ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/107/2025 "ކޯޓު އަމުރު"

3 ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ނަންބަރު MF/213238 ބަންދާމެދު ގޮތެއްނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު

ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/115/2025 ކޭސް އަމުރުން، ބްރަސައިން ލިސާމް ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތި ވެދާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ އަދި ހެކިބަސް ދޭންހުރި ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުވައިފާނެކަމަށް ފެންނާތީ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަށް ރިޢާއަތްކޮށް، ބްރަސައިން ލިސާމް 10 (ދިހައެއް) ދުވަހަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

4. ބްރަސައިން ލިސާމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށް ކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭތޯ ވަރަށް ހުރި ދަލީލާ ހުރިކަން މައްސަލައިގައި ލިބިފައިވާ ހުރި ދަލީލާގެ ތަފްސީލުން އެނގެން އޮތުމުންނާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާއަތްކޮށް، މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ބާވަތާއި ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަން ބަލާއިރު މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ކުށްތަކަކީ އެކުށުގެ ޖާގައި ބާވަތުން މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށެއް އަމަލެއްކަން މި މަރުހަލާގެ ކޭސްތަކުން ނިންމާފައިވާ އުޞޫލް ތަސްވީރާއަކުން އެނގެން އޮތުމުންނާއި، މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްކަމަށްވާތީ، މި މައްސަލައިގައި މީނާ ދޫކޮށްލާފައި ހުރެއްޖެނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަމަށް ފެންނާތީ އާއި ހެކިބަސް ދޭންހުރި ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައިފާނެކަމަށް ފެންނާތީ، މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާއަތްކޮށް، 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އެދި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވުން،[4] މި މައްސަލައިގައި މީހާގެ ފަރާތުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، އަދި ހެކިބަސް ދޭންހުރި ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށް ފެންނާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާއި ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ބަޔާނުގައި ހުރިގޮތާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)، (2)، (3)، (4) ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާއަތްކޮށް، 23 ނޮވެންބަރު 2025

4 ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ނަންބަރު MF/213371 ބަންދާގުޅޭ ޑޮކިއުމެންޓުގަން އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު

އިން ފެނިގެން 08 ޑިސެންބަރު 2025 ގެ ނިޔާގައި، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ޚުސައިން ވިސާމް ބަންދުކުރުމަށް ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[5]

5. ޚުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށް އޭނާ ކޮށްފައިވާކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ހުރި ދަލީލާ ހުރިކަން މައްސަލައިގައި މީނާގެ މައްޗަށް ދިޔަފައިވާ ހުރި ގަޑީގެ ތަޙްޤީޤުން އެނގޭތީއާއި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބެއް އޮތުމާ ބަލާއިރު އާއި ޝަރީޢަތުކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ ކުޑަ ބޮޑުމިނަށް ބަލައިގެން މަސްއޫލިއްޔަތާއި ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ކުރިއަށް ޢާއްމު ބޭނުން މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށުގެ ޢަމަލެއްކަން މަތީ ކޯޓަކުން ނިސްބަތްވާފައިވާ އެއީ ފަސްއިއްތިހާމުކުރުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމަށްވާތީ، މީނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެކަމަށް ފެންނާތީ އާއި ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ހުރިބަސް ދޫކުރުމަށް ފަރާތްތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށްބެލެވޭތީ، މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓާމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހުށަހެޅުމުގެ ފަރާތުން 08 ޑިސެންބަރު 2025 ގައި އެދިފައިވެއެވެ.[6]

6. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ހުކުމާއި ހުކުމުގެ ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 ކޯޓު އަމުރުން ޚުސައިން ވިސާމް ޝަރުތުތަކާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

7. މި އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާއަކީ ބަންދުކުރި ކޯޓު އަމުރު[7] އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާ ދަޢުވާއެކެވެ.

5 ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/121/2025 "ކޯޓު އަމުރު"

6 ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހުށަހެޅުމުގެ ނަންބަރު MF/213585 "ބަންދާމެދު ޝަރީޢަތްކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު"

7 ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 "ކޯޓު އަމުރު"

ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 ކޯޓު އަމުރު

8. ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 ކޯޓު އަމުރުގައި ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުން ދޫކޮށްލި ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި އިބާރާތެވެ.

"މީނާ މިވަގުތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރާއި، އެ މާއްދާގެ (ރ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޝަރުޠުކޮށް ދޫކޮށްލުމަށް"

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ

9. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާއަކީ:

ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 (08 ޑިސެންބަރު 2025) ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުން ފާސްކުރި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

10. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާގޮތަށް މުއްތަހަމު ބަންދު ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވީ ކަންކަމާއި، ކަންކުރަންވީ ގޮތް ތަންޒީމުކޮށްދޭ ޤާނޫނުތަކާއި، ޤަވާއިދުތަކަށް ބަލާއިރު، މުއްތަހަމު ކުށް ކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާޔަތަކީ ހަރުކަށި ޖިނާޔަތެއްކަމާ، އަދި ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ

ސަލާމަތަށް ނުރައްކާލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް ނުވަތަ ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، މުއްދަތަކާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރަންޖެހޭ މިހެއްކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) އަދި (4) ވަނަ ނަންބަރަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

11. ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މިހާރު ބަންދުކުރަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް އޮތްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ބެލުމުގައި، އެކަމާ ދޭތެރޭ ހުރަސްއެޅިފައިވާ ހާލުގެ ބަރަދަނާއި، ކުށުގެ ބާވަތާއި ޚާޞިއްޔަތާއި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

12. ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ ޖިނާއީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަން ވަޒަންކުރުމުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ބަންދާއި، ހައްޤުތަކުގެ ދަރަޖައާއި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ އަދަދު ހިންގުމުގައި އެހާ ބައިވެރިވެފައިވާ ގޮތާއި، ކުށް ކޮށްފައިވާ ރެކޯޑާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ޖިނާއީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެ ކަމަށް އެނގެން އެހެނިހެން ސަބަބުތަކާއި، ކުށުގެ އަދަދު ހިނގާފައިވާ ތާރީޚާއި ހަދައިގެންކަން ނުވަތަ ނުހުންނަކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހޭކަމަށް ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު[8]ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ.

13. ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއް ހައި ފޮނުވުމަށް ނުވަތަ ހައިބަސް ދޫކުރުން މިހާރަށް ނުފޫޒުއް ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތުން ވަޒަންކުރުމުގައި، މައްސަލައިގައި ލިބިވާ ނުވަތަ ލިބޭން ހުރި ހެކިތަކާ އެކަމަށް ބަޔާ ފޯރުވިދާނެ ހެކިތަކާއެކު ހެކިން އުމުރާއި ގުޅުން އާއި މިންވަރާއި ކުރަން އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތާއި، މުޖުތަމަޢުގައި އުފާގެ މަޤާމާއި، ބާރާއި ނުފޫޒު އާއި މިންވަރަށް ރިޢާޔަތް ކުރަން

[8] ގަވާއިދު ނަންބަރު SC-REG-01-2021

ޖެހޭކަމަށް ޝަރީޢަތުކުރައްވާބޭފުޅާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު[9]ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

14. އިސްތިއުނާފުން ކަނޑައަޅާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީފް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ޝަރަހަކޮށްދީ ތަޢްބީރުކޮށްދެއްވާ ކަންކަން ކަމާއި، އެ ޤަޟިއްޔާގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި މީހަކު ބަންދުގައި އިތުރަށް ބެހެއްޓުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ދެ ސުވާލެއްގެ ޖަވާބު ހޯދަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެއީ؛

(1) ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ބެލެވޭ ހާލު ހުރިކަން ނުވަތަ ނޫންކަން

(2) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަމަށް، ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15. ޙުސައިން ވިސާމް މަސްތުވާތަކެތި ގަނުމުގެ، ބޭނުންކުރުން، އެތަކެތީން ވިޔަފާރި ކުރާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހުރި ހެކިތަކާ ދުރު ސުވާލެއް ނެތްކަމާއި، ޙުސައިން ވިސާމް ދޭ ފަރާތަށް ބަންދުކުރަން ނިންމުމަށްވެސް އޭނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރުގެ ހެކި ހުރިކަން ކަން ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/115/2025 ކޯޓު އަމުރާއި ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/121/2025 ކޯޓު އަމުރުން ސާބިތުވާކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

16. ޙުސައިން ވިސާމް އޭނާ ދިރިއުޅޭ ގޭގައި ހުއްޓާ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހައްޔަރު ކުރުމުގެ ތަޙުޤީޤުގައި އޭނާގެ ބަދަލުތަކާ ހުރިގޮތުން އޭނާގެ ގ ކައިރިގައި ޕާކުކޮށްފައިވާ އޭނާގެ ސްކޫޓަރު ތަފުތީޝުކުރިއިރު ގޭގައި އެއްޗެސް ފޮތިގައިގެން އެއާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިގެން އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގައި ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެތަންތަން ބަލައިފާސްކުރިއިރު، އޭނާ ދުއްވާ ކާރު ތެރެއިން 208.32 ގްރާމް ކެނަބިސް އަޑާޅައިވާ ޕެކެޓެއް ފެނިފައިވާކަމާއި، އެ ޕެކެޓުން އޭނާގެ ފިންގަރޕްރިންޓް ފެނިފައިވާކަމާއި، އަދި އޭނާ ދިރިއުޅޭ ގެއިން ކުދި ދަބަރު ޕެކެޓުތަކާއި މަސްތުވާތަކެތި ކަނޑަން ބޭނުންކުރާ އެއްޗެހި އަދި ހުސްކޮތަޅު ފެނުނު ދަބު

[9] ގަވާއިދު ނަންބަރު SC-REG-01-2021

ފެނިފައިވާކަން އަދި މީހާގެ ކުޅަދުވަރުކަމާއި ކެނބިސްޓަރަން ޒާތީ ބިލިވާކަމާއި، މިއީ ތަރުބިޔަތުގެ މުޤައްރަރަން
މީހާއާ ދެކޮޅަށް ޖެހިފައިވާ ހިލިކަން. މީހާގެ މައްޗަށް މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ވިއްކުމުގެ ތުހުމަތުގެ ދަށުން މި
ހިއްސާކުރި ބަޔާނަށްފަހު، މީހާ ކުށް ގޮވާފައިވާ މިންވަރުގެ ހުރި ބިލިފައިވާކަމަށް ދަލީލެއް
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

17. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ
ގޮތުގެމަތިން ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ވަކިންކުރުމުގައި ބެލުންކުރާ މައި ޕްރިންސިޕަލް، ޝަރީޢަތްކުރަމުންދާ
ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއާއި ށ. މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށް
ދޭންޖެހޭ ބާރު ބިނާވެގެން ބަރާބަރަށް ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތުން ބޭނުމެވެ،

17.1 ދޭންޖެހޭ ބާރުއަޅާ މިކަން ކުރުމުގައި ހުރަހެއް ނެތުން، އިސްތިސްނާ ހާލަތެއް މީހާކަން އެނގެން
ހިފި ޖިބިފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ފުލުހުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަނަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތަށް ދޭންޖެހޭ ބާރު
ލ. ގޮތުގައި މަސްތުވާތަކެތި ގެންގުޅުން ބޭނުންކުރުން، ވިއްކާކަމާއި، މި މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
އެއާ ހަމައަށް ކުރެވުނު ކޯޓުން ނިންމުމަށް އެމުގައި ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުން ދޭންޖެހޭ ބާރު
ދިރިއުޅޭ ގެއަށް ވަދެ އެއާ ހަމައަށް ކުރެވުނު ތުރުގައި، އެއާ ހާސްވެ ބިދޭސީން އެއާ ދެއްވާ ހާދާ
ރިމާންޑް ކުރެ ތަޅުކަމަށް މަސައްކަތްކުރުން، އެއާ އެއްގަޅު ފުރުޞަތުދެން ފުލުހުންނަށް
ތުހުމަތުކުރުވޭ ކަމާއި، މި ތުހުމަތުގެ މައްޗަށް ކޯޓު އަމުރެއް ހޯދައިގެން އެއާ ދެއްވާ ހާދާއި، ގ
ބަލައި ފާސްކުރިއިރު ހާދު ތުރައިން ޓެރިފިކޭޝަން ކުރިގަނޑު މިންގަނޑު ކެންބިސް އާއި އެއާ ދިރިއުޅޭ ގޭ
ތުރައިން އެތަކެއް ކުދިކުދި ވިއްކުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރާކަން އާޖަލެއްކަމުގެ ތުރައިން، ކުދި ރަބަރު ޖެހެވާ
ފުޅިއް ހިސާބުގެ ދަޑުއް ފެނިފައިވާކަން. އަދި މިހާރަކީ މީހާ ދެއްވާ މީހާގެ ހާދު ކަމަށްވާތީ،
މަސްތުވާތަކާއި ފެނިފައިވަނީ މީހާގެ ހިޔާޒަތުގެ ދަށުންކަން. މަސްތުވާތަކާއި ވިއްކުމު ކުރުމުގައި މީހާ
ދެއްކި ގޮތުން ޙަރަކާތްތެރިވާ ޝަރީޢަތްކުރަމުންދާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ

(ނ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މީނާގެ ފުރުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ އޮތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމާއި،

17.2 ހުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މަސްތުވާތަކެތިން ވިޔަފާރިކުރާކަމަށްކަމާއި، މިއީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، މި ވަބާގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގެ އަމާންކަމަށް ސީދާގޮތުން އަސަރުކުރާ ކަމެއްކަމާއި، މީނާއަކީ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަސްތުވާތަކެތިން ވިޔަފާރި ކުރާ މީހެއްކަމުގެ މައްޗަށް ހެކި ލިބިފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން، ވިޔަފާރި ވަކި ނިޒާމަކުން ތަރުތީބު ކޮށް، މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމަށްޓަކައި، ކުރަންޖެހޭ ތައްޔާރީތަކުގައި ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް މީނާގެ ހިފާޒަތުން ފެނިފައިވާކަމާއި، މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ތައްޔާރީތަކުގައި ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް މީނާގެ ހިފާޒަތުން ފެނިފައިވާކަމާއި، މަސްތުވާތަކެތި މުޖުތަމަޢަށް ފެތުރުމުގައްޔާއި މި ވަބާއަށް މީހުން ވެއްޓުމުގައި މީނާ އިސްތިމްރާރު އަދާކުރާތީ، މީނާ މި ކުށް ކުރާ ގޮތުން ޝަރީޢަތްކުރުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މީނާގެ ފުރުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ އޮތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމަށް ދަލީލުތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

18. މި މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު އަދި ފުރިހަމަ ނުވާކަމާއި މިހާތަނަށް ލިބިފައިވާ ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި، އަދި އިތުރަށް ލިބިދާނެ ހެކިތަކުގެ ތެރޭގައި ހުސައިން ވިސާމްއަށް ސީދާ ގޮތުން ބާރު ފޯރުވުން ހުރި އެބަހުރިކަމާއި، އެގޮތުން، ހުސައިން ވިސާމް ފިނިފެނިވެ އުޅޭ ޝަކުވާ ހިންގުމުގެ ހިފެހެން ކަމާއި، މީގެ އިތުރުން، ހުސައިން ވިސާމްގެ ޖިނާއީ ޖަމާޢަތްތަކުން ބޭރުގައިވެސް ގުޅުންހުރި ބައެއް ވަކިވަކި ނެޓްވޯކްތަކާ ހުރި ގުޅުމުން، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ހަމައިން ޖިނާއީ ނެޓްވޯކްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންގެ އިންޓެލިޖެންސް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މީނާ ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމަށް ދަލީލުތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

19. މުސްތައިން ވިސާމްއަލީ ޏ.ގަމު ކައުންސިލްގެ ސީނިއަރ ފައިނޭންސް އޮފިސަރު ކަމުގައި މީނާއަކީ ޒިންމާދާރު އިންފްލުއެންޝަލް އަދި މުޢާމަލާތުގެ ތެރޭގައި އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކަށްވާއިރު މި ތުހުމަތުކުރެވުނީ އެ މަޤާމުގައިހުރެ ކުރި އަމަލެއްގެ ސަބަބުންކަމުގައިވާތީ ޝަރީޢަތުކުރާބާރު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މީނާ ހައްކެއް ނުފެނޭ ފުރުޞަތުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

20. މުސްތައިން ވިސާމް ފުރަތަމަ ދި މުއްދަތުގައި ބަންދުކުރަން ނިންމި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެކަމުގެ، ހެއްކެއް ނުފެނޭ ފުރުޞަތުފާހަގަކުރެވޭކަމުގައި، މި ދު ސަބަބު އެކަށީގެން ނިމިގެންނުވާ، 3 ވަނަ މުއްދަތުގައި މި ސަބަބުތައް ފިލައި ދިޔައިކަމަށް ފެނިދާއަރަން ގޮތުގައި ސަބަބެއް ބަންދުން ދޫކޮށްލުން ނިންމި އަމުރުން ސާބިތުކަން ނުކުތާގައި، އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓާ މަސްލަހަތެއް ނުކުތާތަކަށް ފުރިހަމަގެންނެވި ސަބަބު:ށްފައި އެ އަމުރުން ސާބިތުވާން ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

21. ބަންދުގައި ހުރުން މީހާގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތުން ނިންމާ، ބަންދަށް ލުއި ދިނުމުގައި ބަލަންވީ މިންގަނޑަކީ އެހާ ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުކުރި ހާލަތު ބަދަލުވެއްޖެނަމަ ބަދަލުކުރެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު ***ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ހުސައިން އާދަމް ނަޞީރު***[10] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

22. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ***ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ފާޠިމަތު މުނައްވަރު*** ޤަޟިއްޔާގެ 45 އަދި 46 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތައް ނުރައްކާތެރިވާކަމުގެ ބަންދުކުރަންޖެހޭ މިކަން އެ ސަބަބަކަށްވާ ކުރިން ބަންދުކުރުމަށްފަހު، އެ މީހާގެ ބަންދަށް ލުއިދިނުމުގައި، ބަންދުގައި ބަހައްޓާން ކުރިން ނިންމި ސަބަބު ބަދަލުވެއްޖެތޯ، އެކަމުގެ ސަބަބުތައް ބާކީހުރިތޯ ބައްލަވަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/97 ޤަޟިއްޔާ

23. މުއްތަހަމުކަ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރިއިރު އޮތް ހާލަތު ބަދަލުވެއްޖެނަމަ މުއްތަހަމުގެ ބަންދަށް ލުއިއް ދިނުމަކީ ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަން މި ޤަޟިއްޔާތަކުން ސާބިތުވާކަމާއި، އަދި ބަންދުގެ ހާލަތު ބަދަލުވެފައިވާކަމަށް ބެލެވޭނީ އެ ހާލަތު ބަދަލުވި ގޮތެއް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ސާބިތުކޮށް ދީގެންކަން. ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ މަސްލަހަތެއް ނެތްކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމެވިއިރު، ކުރިން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ނިންމި ހާލަތު ބަދަލުވިގޮތެއް ސާފުނުވާކަމާއި އެ ސަބަބު ބަޔާންކުރެވިފައިވެސް ނުވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

24. ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމާ ހާލަތުގައި ހެކިތައް ވަޒަންކުރިގޮތް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީ، އެ ނިންމުން ނިންމި ސަބަބު ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދިނުން ޖެހޭކަމަށްވާތީއާއި، އެހެން ނުކުރައްވާ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ރަނގަޅު ނިންމުމެއްކަމަށް ނުބެލެވޭނެ ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ހުސައިން މުނާޒް** ޤަޟިއްޔާގެ 24 ވަނަ ޕެރެގްރާފުން 32 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ހުސައިން ވިސާމް އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ މަސްލަހަތެއް ނެތްކަމަށް ނިންމަވާފައިވަނީ މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ގޮތުން ނުކުރަނީގެ އަސާސްތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތް

25. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

"ލ.ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 659-CA/129/2025 (08 ސެޕްޓެންބަރު 2025) ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއްގޮތްވާ ދަށު މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާން" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވައި

ބުނެފައިން ވިސާލްގެ ބަންދާ މެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަކަށް އަމުރުކޮށްދެއްވައި، ކޯޓުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވަންދެން އޭނާ ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްދެއްވުން އެދެމެވެ."[11]

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރިކަންކަން

26. ބުނެފައިން ވިސާލް ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، ދެފަހަރެއްގެ މަތިން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރި ކަމާއި، ދެވަނަ ފަހަރަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްފައިވަނީ ފުރަތަމަ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރި ފަސްދުވާލު ނޫންކަމަށާއި، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ކޯޓުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅުމުގައި، ބިނާވަނީ، މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލީ ކުރިއަށްދާ މިންވަރެއްގެ މައްސަލަތަކާއި، ޖިނާއީ ހާލަތުގެ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް އަދި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބަންދުގެ މުއްދަތާ ގުޅޭ ނިންމުންތައް ބިނާވާކަމަށް ބުނެފައިން ވިސާލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

27. ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރަން ހުށަހެޅި ފޯމުގައި، ބަންދުކޮށްފައިވާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، 13 ނޮވެންބަރު 2025 ގައި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެކަމަށް ފެންނާނީއާއި، ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައިފާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެފައިން ވިސާލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

28. ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްދިނުމަށް އެދުނު ފޯމުގައި ފުލުހުން ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ ނަޞްޞަކާ ޗާޖު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ނަޞްޞަކަން ބަލާއިރު، ފުލުހުން ފަރާތުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައިވެސް، ފާހަގަކޮށްފައިވާ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުން އެކަނިކަމާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ޝަރީޢަތުކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ މާއްދާގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން އޭނާގެ ހުރިކަމަށްވާނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮންނާނެ ކަމަށް ބުނެފައިން

[11] އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމުގެ 09 ވަނަ ސަފްހާ

ވިސާމް ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ޙުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް މިފަދަ އިސްތިމާރެއް ސާބިތުކަމަށް ދޭހަކަމަށް ޙުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ.

29. މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބިނާވަނީ ފުލުހުންގެ ތަޙްޤީޤު ޖެހިލުންވުމުން ދާވަރަކަށް ކަމާއި، ހިމެނޭ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތާ ގުޅިފައިވާ ވަރަށް ބަލައިގެންކަމަށާއި، ފުރަތަމަ ބަންދުގެ މުއްދަތުތަކުގައި ހުރިހާ ހެކިތައް ހޯދާ ބަލައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ހެކިތައް ހުށަހެޅުމަކީ އެންގެން ފުލުހުންގެ ނަވާޖިބް، ފުރަތަމަ ހުރަހެއް ރިސާލަން ބަލަނީ އެމީހާގެ ފުރުން ހުއްޓާން ނުފިޔަ ފުރުވުމުގެ އިސްތިމްރާރު ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވުމުގެ ފުރުސަތު އޮތުމާކަމަށް ބެލެވޭ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމަށް ޙުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކުރައްވައެވެ. އަދި ހެކިތައް ލިބުނުމުން ވަރަކަށް ހުއްޓާ އެމީހާ ގުޅިވާ މިންވަރާއި ތުހުމަތު ދިމާ ކަމާ މިންވަރަކަށް ކަމާއި އެމީހާ ކުރެވުނުގައި ބައިވެރި ވާނީ ކޮން ގޮތަކަށްކަމާއި، އެމީހާގެ ދައުރަކީ ކޮބައިކަން ކަމަށް ޙުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ.

30. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މުއްދަތަކަށްގެ ސަލާމާތަށް މުޖުތަމަޢުގެ ނުރައްކާތެރިވާތޯ ކަނޑައެޅުން މިންގަނޑު ވަޒަންކުރުވާ ހ ކަމެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމައި، ޙުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް މިފަދަ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވޭކަމައި، ފަނޑިޔާރުވެސް މިކަންކަން ވަޒަންކުރުމަށްފަހު ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަމައި، މިކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ޙުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ.

31. ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފައި ހުކުމަކީ ޝަރުޢީ ކުރުމަށްފަހުގައިކަމަށްކަމައި، ޙުސައިން ވިސާމް ދޫކުރުމުން ނިކުންނާނެ ނަތީޖާ ކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރާ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް އޮތް ދޫކުރާ މުއްދަތުގައިވެސް ވެފައިނުވާކަމައި، ޙުސައިން ވިސާމް 8 ޑިސެންބަރު 2025 އިން ފެށިގެން ބަންދުން ދޫކޮށްފައިވާކަމަށްވެސް ޙުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ.

32. ޙުސައިން ވިސާމްއަށް މީގެ ކުރިން މިފަދަ މައްސަލައެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވުން މީހެއް ނޫންކަމައި، އެނގޭތީ އަބަދުވެސް ވަޒީފާއެއްގައި އުޅެމުންދިޔަ ފަރާތެއް ނަމަވެސް، ވަޒީފާގެ ހައިސިއްޔަތުން ނުފޫޒެއް ފޯރުވާ

މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ފަރާތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވޭފަދަ މަގާމެއްގައި ހުރި މީހެއް ނޫންކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ހުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލައިގައި މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނު ކާރަކީ، ހަމައެކަނި ހުސައިން ވިސާމް ދުއްވާ ކާރެއް ނޫންކަމާއި، އެ ކާރަކީ ހުސައިން ވިސާމްގެ ކާރެއްވެސް ނޫންކަމާއި، އެކާރަކީ ދުވަހު ކުއްޔަށް އެކި މީސްމީހުންނަށް ދޫކުރަމުންދިޔަ ކާރެއްކަމަށާއި، މިކަންކަމުގެ މައްޗަށް އެނގޭ ފުރަތަމަ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާ ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ހުކުމުގައި މިކަންކަން ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިވާކަން ގަބޫލުކުރެވޭކަމަށް ހުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

33. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުގައި ހުންނަ މީހަކު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)، (ބ) އަދި (ޅ) ގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމުގައި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަސްދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތް ކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވުމުގައި ބަޔާންވާ ހަމަތަކާއި ކަނޑައެޅުން ބާރުކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން، މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުގައި ކުރިއަށް ކުރަންހުރި ކަންތައްތައް ކުރަން ފުރުސަތު ފާހަގަކޮށްފައިވާ ރިޢާޔަތްތައް ނިމިގެން ރިޢާޔަތް ހުރުމުގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް، މިއީ ހުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް އެކަން ހުއްޓުވުމަށް އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުވުން ނުކުރެވޭކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭން ތިބި ކަންބޮޑުވާކަން ހުސައިން ވިސާމްއާއި ނުސީދާކަމަށާއި، ފުރުސަތުގެ ފަރާތުން މިކަމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމެއް ކަމަށްވާތީ ކުރުވުމަށް ހުރި ކަމަކާއި، މިފަދަ މައްސަލައިގައި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތްކަމަށް ގަބޫލުކުރަނީ ފިޔަވަތަކަމަށް، ހުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ފުރުސަތުދީފައިވާ ބޭނުމަކީ ދަރަޖަ، ހުސައިން ވިސާމްގެ ބައްޔަކާ ފުރުސަތު ނަގާފައިވާކަމާއި، ހުސައިން ވިސާމްއަކީ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފެއް ކަމުގައިވާތީ، އަދި ހުސައިން ވިސާމްއަކީ މިހާރު ނުފޫޒު ފޯރުވޭފަދަ އިހުތިމާލު އޮތް ފަރާތެއް ނޫންކަމާއި، އެގޮތަށް މަގާމުގައި ހުރި މީހެއް ނޫންކަމަށާއި، އިސްތިޢުނާފު ކުރެވިފައިވާ ހުކުމުގެ މައްޗަށް

ފުރިހަމަކަން މި އަމުރު ނެރުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަން ހުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކުރެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިމިވާ އަމުރަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިފައިވާ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށާއި، މި އަމުރު ގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ފުށުއަރާ ކަމެއް ނުހިމެނޭކަން ހުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

34. ދައުލަތުން ފާހަގަކުރާ ސަބަބު ހުސައިން ވިސާމްގެ މައްޗަށް އޮތްކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭކަމާއި، ދެވަނަ ފަހަރަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހެޅިއިރު ފުލުހުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް ބަލާއިރުވެސް، ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރުމަށް އެދޭ ސަބަބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ދެ ސަބަބު އޭގެ ޗެކުގައި އޮތްކަމަށް ފުލުހުން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށާއި، ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި މީނާ ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސްއެޅިދާނެ ކަމަށާއި، ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތްކަމަށް ބެލެ ހުރިހާގޮތަކަށް ފައިނުވާކަމަށް ހުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

35. ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަން އެ އަމުރުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ހުސައިން ވިސާމް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތުން އެދޭގޮތް

36. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިމިވާ އަމުރަކީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ހުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން ދެކޭތީ މި އަމުރު ދަމަހައްޓައިދިނުމަށް ހައިކޯޓުން އެދިފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތައް

37. މި މައްސަލައަކީ، ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދުވަސްތަކެއްގެ މަތިން ހައިކޯޓުން އަމުރުކުރުމަށްފަހު، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި އަމުރާ ގުޅޭ މައްސަލައެކެވެ. މި އިސްތިއުނާފަކީ،

އާނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި އަމުރުގައި އާނާ ދޫކޮށްލަން އަމުރުކުރީ ކީއްވެކަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުމުން އެ ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިސްތިއުނާފެކެވެ.

38. ސުވާލަކީ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މީހަކު ބަންދުކުރުމަށް ނިންމައި، އެ މީހާގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު، އެ ނިންމުން ބަދަލުވީ ސަބަބު ބަޔާންނުކޮށް، އޭގެ ފަހުން ނޫނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން، އެ މީހާ ޝަރުޠުތަކާއެކު ނަމަވެސް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމައި، އެ މީހާއަށް އަނބުރާ މިނިވަންކަން ދެވިދާނެ ހުއްދަތޯ؟ ސުވާލަކީ، މި މައްސޫލުގައި މީގެ ކުރިން މަތީ މަޙްކަމާގެ ޤަޟިއްޔާތަކުން ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން ނެތް ހުއްދަތޯ؟

39. ދައުލަތުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކުރި މަތީ މަޙްކަމާގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުންތަކުން ބެލެވިދިޔަ ސުވާލުތަކުގެ ޖަވާބު ސާފުކޮށް ލިބެން އޮތްކަން އަހުރެމެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ޤަޟިއްޔާތަކުގެ ވާހަކަ އަދިން ދިމާ ތަފާތުތަކުގެ ބޭނުމާ މިނިވަނު ނުކުތާކަން އަހުރެމެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

40. ދައުލަތުން ފާހަގަކުރި ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަކީ ނުވަތަ އުސޫލަކީ ކޯބައިތޯ ބަލާއިރު، އެ ގޮތަކީ ނުވަތަ އުސޫލަކީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މީހަކު ބަންދުކުރުމަށް ނިންމައި އެ މީހާގެ މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު، އެ ނިންމުން ބަދަލުވީ ސަބަބު ބަޔާންނުކޮށް، އޭގެ ފަހުން ނޫނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ މީހާ ޝަރުޠުތަކާއެކު ނަމަވެސް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމައި، އެ މީހާއަށް އަނބުރާ މިނިވަންކަން ނުދެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަން އަހުރެމެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ނުކުތާއަކީ، ސަބަބު ބަޔާންކުރަން ޖެހޭނެކަމެވެ.

41. ބެލެވިދިޔަ އުސޫލުތަކާއި އެއްބަސް ނުވާތީކަމަށް ބެލޭ އެ ޤަރާރުން ހުސައިން ވިސާމްގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ކަމެއް މި އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިނުވާކަން އެނގެއެވެ.

42.އެހެންކަމުން، މި ޤަޟިއްޔާގައި އެ ސުވާލުއްގެ ޖަވާބު ހޯދަންޖެހޭ ހަމައެކަނި ސުވާލަކަށް އޮތީ ސުވާލަކީ، ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ކުރި އަމުރުގައި ސަބަބު ލިޔެ ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ އޮތީ ސުވާލުކުރެވުނު އަމުރުން ދެކެމެވެ.

43.ބުނެވިދިޔަ ސުވާލުގެ ޖަވާބު ހޯދުމަށް ރުޖޫޢުވާންޖެހެނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އޮޑަރު ކޯޓު އަމުރަކަށެވެ. އެ އަމުރުގައި ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ:

"މިހާ މިވަގުތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރާއި، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޝަރުތުތަކާއެކު ދޫކޮށްލުމަށް" މިފަދައިންނެވެ.

44.ބުނެވިދިޔަ އިބްތިދާއީން ބަލާއިރު އެ އިބްތިދާއީގެ ފުރަތަމަ ބައިގައި އޮތީ "މިހާ މިވަގުތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީ" މިފަދައިންނެވެ. ދެވަނަ ބައިގައި އޮތީ ޤާނޫނީ ނަތީޖާތަކަށް ދިފާއީ ހަމަޔާއެކަށް. މިއީ ސަބަބެއްބާއެވެ؟ ނުވަތަ މިއީ ނިންމުމެއްބާއެވެ؟

45.އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެންދާ ގޮތުގައި، އެ އިބްތިދާއީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ ސަބަބެއް ނޫނެވެ. އެއީ ނިންމުމެކެވެ. އެ ނިންމުމަކީ، އެހެން އެ ވަގުތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮތްކަމަށް ނުފެނުމެވެ. އެއީ ސަބަބެއް ނަމަ، އެއްވެސް ކަމެއްގެ ސަބަބުން، އެހެން އެ ވަގުތު އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މަސްލަހަތެއް އޮތްކަމަށް ނުފެނުނީ ކީއްވެކަން ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮންނަންނެތެވެ. ނަމަވެސް، އެ އިބްތިދާއީގައި އެކަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އެކަމަކު ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ ނިންމުމެވެ. ކީއްވެކަން ބަޔާންކުރުމުގެ ބޭނުމެއް ނިންމުން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީކަމެވެ. އެ އިބްތިދާއީން އެނގޭކަމަކީ، ފަނޑިޔާރު ނިންމި ކަންކަމެއްކަމެވެ. އެ އިބްތިދާއީން އެނގޭކަމަކީ އެ ނިންމުން ނިންމި ބާވަތެވެ. އަޅުގަނޑަށް ބުނެވުނު ގޮތުގައި، ފަނޑިޔާރުގެ ދައުރަކީ ނިންމި ނިންމުމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ނިންމުން އިޢުލާނުކުރުމެވެ.

46.އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެންދާ ގޮތުގައި، އެ އިބްތިދާއީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތީ ސަބަބެއް ނޫނެވެ. އެއީ ނިންމުމެކެވެ. އެއީ ސަބަބެއް ނަމަ، ބަންދާމެދު ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ފަނޑިޔާރު ތަޙުޤީޤުކުރަންޖެހޭ ފަދަ

ޓެސްޓް ތަހުލީލުކުރި ނިސްބަތުން ވާސިލުވީ ގޮތް ފެންނަން އޮންނާނެއެވެ. ހުސައިން ވިސާމުގެ ދައްކަން ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށް އާއި ކުރިކަމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ހެކި ހުރިކަމަށް ކުރިން ސާބިތުވުން އަމުރުތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނުން މިހާރު ކޮބައިތޯ؟ އެއަށް ވީ ކިހާއިރެއްތޯ؟ ބަޔާންކުރުމަށް ބަހައްޓަންޖެހޭ އިސްތިސްނާ ހާލަތު އެއްވަރަކަށް ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު މިހާރު ކޮބައިތޯ؟ އެއަށް ވީ ކިހާއިރެއްތޯ؟ ބަޔާންކުރުން ދޫކުރި ސަބަބުތަކަށް ދަރުކޮޅުގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރުމާ އިބާރާތުގައި އެހެންކަމުން ފަހަރެއްގައި އެކަމަށް ނިސްބަތް ނަމަ ނިޔަތަށްވާ ބަންދުކުރުމަށް ތުހުމަތު ޓެސްޓް ތަހުލީލުކުރެވިފައި އޮތް ތަނެވެ.

47. އަހަރެންނަށް ފަހުމުކުރެވުނު ގޮތުގައި، އެ އިބާރާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއީ ސަބަބެއް ނުވެއެވެ. އެއީ ނިންމުމެވެ. އެއީ ސަބަބެއް ނަމަ، ފަރާތުން ހެކިން ނިސްބަތުން ހުރިކަމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު ވަކިން ނިޔަތުގައި ބަލާފައިން ބަންދުކުރުމަށް އެހެންނަމަވެސް. ބަންދުން ދޫކުރި ސަބަބުތަކަށް ދަރުކޮޅުގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރުމާ އިބާރާތުގައި އެއަށްވުރެ އިސްނަގައި ބަންދުކުރައްވަންޏެވެ. އެކަން އަދިން ފަސްކުރަން ބަންދުކުރައްވަންޏެވެ. އެއަށް ބަލާއިރު ބަންދުކުރައްވަންޏެވެ. ތުހުމަތު ނިޔަތް އެކަށީގެން ޓެސްޓް ތަހުލީލުކުރެވިފައި އޮތް ތަނެވެ.

48. އަހަރެންނަށް ފަހުމުކުރެވުނު ގޮތުގައި، އެ އިބާރާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއީ ސަބަބެއް ނުވެއެވެ. އެއީ ނިންމުމެވެ. އެއީ ސަބަބެއް ނަމަ، ހުސައިން ވިސާމް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ މަސްލަހަތު އެކަށީގެން ފަރާތަށް ނިކަމެތި ހާލަތަކަށް ކަންކުރަން މިންވަރަކަށް ބަންދުކުރުމަށް އެހެންނަމަވެސް. ބަންދުން ދޫކުރި ސަބަބުތަކަށް ދަރުކޮޅުގެ ފަރާތުން ބަންދުކުރުމާ އިބާރާތުގައި މަސްލަހަތު އެކަށީގެން ނިކަމެތިކަމުގެ ނިޔަތް ސަބަބުން ބަންދުކުރައްވަންޏެވެ. ތުހުމަތު އަދި ބައި ޓެސްޓް ތަހުލީލުކުރެވިފައި އޮތް ތަނެވެ.

49. އަހަރެންނަށް ފަހުމުކުރެވުނު ގޮތުގައި، އެ އިބާރާތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއީ ސަބަބެއް ނުވެއެވެ. އެއީ ނިންމުމެވެ. އެއީ ސަބަބެއް ނަމަ، އާއި ދައްކަން ބަލައި ފަރާތުން އިޖުރާއަތު ބޭނުންކުރި ހާލަތު ކަމަށްބަލައިގެން ނިޔަތް ނިސްބަތުން މި ވަކިން ވަކިން ބެލުމުގައި. ބަންދުން ދޫކުރި ސަބަބުތަކަށް ދަރުކޮޅުގެ

ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިބާރާތަށް ބަލައިގެން ފަނޑިޔާރު އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކޮށްފައި އޮތީ ރަނގަޅަށްކަން ނުވަތަ ނޫންކަމަށްވެސް ދަލީލުކުރާނެ ގޮތެއް ފެންނަންނެތެވެ. ފެންނަން އޮތީ ފަނޑިޔާރު އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރިގޮތް މުރާޖަޢާކުރުން މިހާރު މުސްތަޙިއްޤުކަމަކަށް ވެފައި އޮތް ކަމެކެވެ.

50. އިސްވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކާހުރެ އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ޙުކުމް އަމުރު ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

51. ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ދެކެމެވެ.

52. މިއަދުން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުސައިން ވިސާމްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ގިނަވެގެން މަސައްކަތުގެ 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް އަންގަން ފޮނުވީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްޒީނާގެ ރައުޔު

53. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢުގެ ރައުޔާ ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޖަލީލް މޫސާގެ ރައުޔު

54. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢުގެ ރައުޔާ ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުރުމުން، ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 659-CA/129/2025 ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިއަދުން (08 ޖަނަވަރީ 2026) ދުވަހުން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުސައިން ވިސާމްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވަން ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނުމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޖިނާއީގޮތުން މަސައްކަތު 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުސައިން ވިސާމްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅުއްވަން ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް އަންގައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަހްރިޔާ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު މޫސާ